de Rechtspraak
Raad voor de rechtspraak

Afdeling Strategie

Bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

Postadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

www.rechtspraak.nl

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
drs. P.E. Heerma
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

datum	21 oktober 2026..
e-mail	wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
cc	De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
bijlagen	-
onderwerp	Advies inzake het aangepaste wetsvoorstel Wet versterking waarborgfunctie Awb

Geachte heer Heerma,

Bij brief van 16 juli 2026, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake het aangepaste wetsvoorstel Wet versterking waarborgfunctie Awb.

HET WETSVOORSTEL

De Raad heeft op 8 augustus 2024 advies uitgebracht over een eerdere versie van het wetsvoorstel, waarna (ook voor wat betreft de inhoud van het wetsvoorstel) wordt verwezen.[1]
Naar aanleiding van de uitgebrachte adviezen over de voorgaande versie van het wetsvoorstel, is het wetsvoorstel aangepast. De Raad merkt op dat in het aangepaste wetsvoorstel een aanzienlijk deel van de door de rechtspraak ingebrachte punten is verwerkt en spreekt zijn waardering daarvoor uit.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.[2]

---

[1] Advies wv versterking waarborgfunctie Awb Rvdr 2024
Advies wv versterking waarborgfunctie Awb CBb 2024
Advies wv versterking waarborgfunctie Awb CRvB 2024
Advies wv versterking waarborgfunctie Awb LOVB 2024
Advies wv versterking waarborgfunctie Awb LOVBel 2024

[2] De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

ADVIES

Gezien de inhoud van het wetsvoorstel, volstaat de Raad net als bij het eerdere advies, met het opnemen van de adviezen van de Centrale Raad van Beroep, het College van Beroep voor het bedrijfsleven, het Landelijk Overleg Belastingrechtspraak gerechtshoven en het Landelijk Overleg Vakinhoud Bestuursrecht als bijlagen. Op deze wijze kunt u weer kennis nemen van de inzichten die binnen het betreffende rechtspraakveld over dit onderwerp bestaan, hetgeen het besluitvormingsproces over dit onderwerp volgens de Raad ten goede kan komen.

WERKLAST

De Raad verwacht dat het gewijzigde wetsvoorstel geen substantiële wijziging brengt in de werklast ten opzichte van de raming uit het wetgevingsadvies van 8 augustus 2024 over het oorspronkelijke wetsvoorstel. Hieronder volgt een toelichting.

De Raad verwijst naar zijn reactie van 8 augustus 2024, die wordt -voor zover met het oog op de wijzigingen nog relevant- als hier herhaald beschouwd. In het advies van 8 augustus 2024 constateerde de Raad al dat het wetsvoorstel als geheel een substantieel effect heeft op de werklast van de rechtspraak. Daarbij ging het vooral om drie specifieke onderdelen: de evenredigheidstoets, de burgerlus/tussenuitspraak en het herstel van kennelijke fouten. De uitbreiding van de toetsing aan het evenredigheidsbeginsel veroorzaakt het grootste deel van de werklastgevolgen, zowel in zaakzwaarte als in aantal zaken.

Evenredigheid
De tekst van het voorgestelde artikel 3:4, tweede lid, is in het aangepaste wetsvoorstel niet gewijzigd. De toelichting op de toetsing aan het evenredigheidsbeginsel is wel ingrijpend gewijzigd. Zo is daarin onder meer de huidige jurisprudentielijn van de hoogste bestuursrechters beter verwoord. Het wetsvoorstel codificeert de rechtspraak voor zover het gaat om de toepassing van bevoegdheden op grond van algemeen verbindende voorschriften en wetten in formele zin in geval van niet verdisconteerde omstandigheden. De uitbreiding in de wet ziet op de toepassing bij wetten in formele zin in geval van wel door de

wetgever verdisconteerde omstandigheden en van discretionaire bevoegdheden waarbij de belangenafweging wordt beperkt door het specialiteitsbeginsel. Hoewel deze wijzigingen deels een codificatie van jurisprudentie betreffen, gaat het tegelijkertijd om een verdere verruiming van de toetsingsmogelijkheden ten opzichte van de jurisprudentie. Bovendien is het de inschatting van de Raad dat de voorgestelde codificatie tot gevolg zal hebben dat vaker een beroep wordt gedaan op het evenredigheidsbeginsel. Met het voorgestelde (gewijzigde) wetsvoorstel zal de trend die al is ingezet met de jurisprudentie verder worden versterkt. De Raad merkt op dat dit al eerder is geconstateerd en meegewogen bij de eerdere inschatting van de effecten van het wetsvoorstel op de werklast. De aangepaste toelichting bij het gewijzigde concept wetsvoorstel brengt daarin geen verandering.

Burgerlus/tussenuitspraak
Voor de burgerlus bevat het aangepaste wetsvoorstel geen wijziging. Dit heeft dus ook geen effect op de eerder ingeschatte werklastgevolgen.

Herstel van kennelijke fouten
Dit onderdeel is in het aangepaste concept wetsvoorstel geschrapt. Dit betekent een beperkte daling van de eerder ingeschatte werklastgevolgen omdat op dit punt niet meer hoeft te worden uitgegaan van meer behandeltijd.

De Raad ziet daarnaast enkele wijzigingen in het herziene wetsvoorstel die juist kunnen leiden tot een beperkte extra werklast voor de rechtspraak.

Verschoonbaarheid (artikel 6:11)
Het gewijzigde artikel 6:11 heeft effect op de werklast van de rechtspraak. Enerzijds kan het procedures voorkomen, ervan uitgaande dat bestuursorganen het nieuwe derde lid als zogenoemd noodventiel ruimhartig toepassen. Indien bestuursorganen minder ingediende bezwaarschriften niet-ontvankelijk verklaren, kan dit ertoe leiden dat er minder beroepsprocedures over de niet-ontvankelijkheid worden gestart. Of dat ook daadwerkelijk gebeurt, moet de praktijk uitwijzen. Anderzijds kan het aantal bezwaarschriften met een beroep op een verschoonbare termijnoverschrijding stijgen ook in situaties waarvoor het nieuwe derde lid niet bedoeld is, waardoor ook het aantal niet-ontvankelijk verklaarde bezwaarschriften stijgt met een mogelijk groter aantal beroepsprocedures tot gevolg. Vooral in de eerste jaren na invoering kan dat meer behandeltijd vergen, omdat de jurisprudentie over de reikwijdte van deze bepaling nog moet uitkristalliseren. De rechter zal niet alleen moeten toetsen of het bestuursorgaan de bepaling ten onrechte niet heeft toegepast, maar in voorkomende gevallen ook zelf moeten beoordelen of een niet ontvankelijk-verklaring achterwege moet blijven op grond van het derde lid. Ook kan gedacht

worden aan vraagstukken over de verhouding tot de mogelijkheid om herziening te vragen (artikel 4:6 problematiek) waarvoor op grond van de jurisprudentie vereist is dat sprake is van nova of evidente onredelijkheid.

Het verstrekken van inlichtingen of stukken in relatie tot vertrouwelijkheid (artikelen 8:29, 8:32 en 7:14/7:18)
De codificatie en uitbreiding van de bepalingen over het verstrekken van inlichtingen of stukken in relatie tot vertrouwelijkheid leiden naar verwachting tot een beperkte verhoging van de behandeltijd van zaken en daarmee de werklast van de bestuursrechter. Zo zal de codificatie in artikel 8:29, tweede lid, van de mogelijkheid voor een partij die niet verplicht is stukken te overleggen, om beperking van kennisneming te vragen ertoe leiden dat hierop vaker een beroep zal worden gedaan. De toevoeging van het nieuwe derde lid, waarbij een derde (niet-partij) op wie stukken betrekking hebben een eigen plek in de procedure krijgt, bestaat nu niet. De nieuwe mogelijkheid levert een extra incident op in de hoofdprocedure. De artikelen 7:4 en 7:18, achtste en negende lid, en 8:32, derde en vierde lid, introduceren de confidentiality-ring en dataroom. Deze middelen worden nu incidenteel en informeel toegepast in vrij omvangrijke zaken in het economisch bestuursrecht waarin het gaat om bedrijfsvertrouwelijke gegevens. De ervaring leert dat dit arbeidsintensief is. De codificatie en uitbreiding daarvan tot ook anderszins vertrouwelijke gegevens zal resulteren in frequentere beroepen hierop, mogelijk ook in andersoortige zaken.

Conclusie
De Raad concludeert dat het grootste element van de voorziene werklast, evenredigheid, ongewijzigd is ten opzichte van de eerdere versie. Op onderdelen (zie hierboven) worden beperkte dalingen en verhogingen verwacht, die per saldo geen betekenisvolle wijziging met zich brengen. De Raad handhaaft daarom de op 8 augustus 2024 genoemde werklastgevolgen.

In onderstaande tabel zijn de werklasteffecten onderverdeeld in effect op de eerste aanleg en tweede aanleg, vanaf het eerste jaar na invoering.

	Eerste jaar	Opvolgende 3 jaren	Structureel
Rechtbanken	€ 31.700.000	€ 25.600.000	€ 19.700.000
Gerechtshoven, CBb, CRvB	€ 7.600.000	€ 6.400.000	€ 4.900.000
Totaal	€ 39.300.000	€ 32.000.000	€ 24.600.000

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

Henk Naves
Voorzitter Raad voor de rechtspraak